

REVIEW ARTICLES

Scientific activity of epidemiologists and microbiologists in the Republic of Moldova during 2008-2013

V. Prisacari

Epidemiological and Microbiological Scientific Society of the Republic Moldova, Chisinau

Corresponding author: usmfvprisacari@mail.md. Article received August 15, 2013; accepted October 10, 2013

Abstract

This article presents the scientific achievements in the field of optimization of the epidemiological surveillance and control of infectious diseases made in the Departments of Epidemiology and Microbiology of Nicolae Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy, the centres "Control of Viral Diseases," "Specific Prevention" and "Epidemiology of Highly Contagious Diseases and Biological Security" of the National Centre of Public Health in the last five years as well as the main directions of the research in optimizing the current epidemiological surveillance and control of diseases in the Republic of Moldova from congress to congress (2008-2013), such as: the study of the epidemiology of non-communicable diseases with the introduction of a supervision and control system, adequate to that of infectious diseases; the actual continuing problem of the population's vaccination shortage; the improved surveillance and control of the associated infections as today's priority of epidemiology; the lack of the econometric studies of the epidemiological activities. The studies of the cost and profit should be not less than a common thing in the epidemiological work; the studies to determine the evolution of emerging infections as a real base of infectious diseases in human pathology becoming more modern; the study of the fauna of the Republic of Moldova, having as its aim the presence of the sources and vectors of haematofags as a storage of causal agents of infectious diseases with natural outbreaks, including the new ones.

Key words: public health, epidemiological surveillance, disease control.

Activitatea științifică a epidemiologilor și microbiologilor din Republica Moldova în perioada 2008-2013

Au trecut 15 ani de la apariția articolului „De la ancheta focarului la supravegherea epidemiologică a sănătății publice” odată cu publicarea materialelor Conferinței științifice, dedicate celei de-a XXXV aniversare a facultății Medicină Preventivă, [1] unde, printre altele, este menționat că „Supravegherea epidemiologică este funcția directă a serviciului de medicină preventivă, iar obiectivul de supraveghere este sănătatea publică. Epidemiologul sau igienistul dirijează sănătatea populației în întregime, sănătatea colectivelor de muncă, de adolescenți, de copii etc. În aceasta și constă deosebirea principală între epidemiologie și medicina clinică, obiectul de studiu al cărei este bolnavul (individul). Precum de datoria clinicianului (terapeutului, infecționistului etc.) este de a constata diagnosticul bolii și de a trata bolnavul, datoria epidemiologului și igienistului este de a diagnostica patologia populației și de a lua măsuri de însănătoșire a ei”.

În această perioadă, facultatea Medicină preventivă din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”, care în acest an a împlinit 50 de ani de la fondare, a evoluat și a fost redenumită facultatea Sănătate Publică. În 2009, parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice [2], iar în 2010 prin Hotărârea de Guvern [3] serviciul Medicină preventivă a fost redenumit Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice.

În acest an, este organizat primul Congres al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sa-

nită din Republica Moldova, inițiat de cele 4 societăți științifice de profil: Societatea Științifică a Epidemiologilor și Microbiologilor din Republica Moldova, Societatea Științifică a Igieniştilor din Republica Moldova, Societatea Economică, Management și Psihologie în Medicină din Republica Moldova, Asociația Medicină Socială și Management „Nicolae Testemitanu” din Republica Moldova, bineînțeles, cu susținerea Ministerului Sănătății [4].

O evoluție chiar spectaculoasă, în domeniul de activitate și de instruire a cadrelor în Sănătatea Publică care, sper cu toată încrederea, va avea reflecții pozitive asupra sănătății publice din țară.

În acest articol, voi etala doar unele realizări științifice mai importante în domeniul epidemiologiei și microbiologiei, îndreptate spre optimizarea supravegherii epidemiologice și controlului în maladiile infecțioase.

În această perioadă, colectivul catedrei Epidemiologie a USMF „Nicolae Testemitanu” și al laboratorului științific „Epidemiologia infecțiilor nosocomiale”, care funcționează în cadrul catedrei Epidemiologie (șef – prof. V. Prisacari), lucrând asupra temei „Optimizarea supravegherii epidemiologice în maladiile actuale pentru Republica Moldova” a realizat studii științifice în epidemiologia infecțiilor nosocomiale (V. Prisacari, S. Buraciov, A. Dizdari, I. Baranețchi, V. Sava, E. Leu, I. Berdeu, A. Gârlea), epidemiologia hepatitelor cronice, cirozelor și cancerului hepatic primar (V. Prisacari, A. Paraschiv), epidemiologia infecției HIV/SIDA (V. Prisacari,

L. Guțu), epidemiologia tuberculozei (Ad. Cotelea), determinarea impactului socio-economic în hepatitele virale, shigelozelor și osteitei posttraumatice (V. Tabac, V. Prisacari), optimizarea sistemului de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală (Ed. Leahu, V. Prisacari), epidemiologia accidentului cerebral vascular (M. Buga).

În rezultat au fost determinate:

- Situația epidemiologică prin hepatite cronice, ciroze și cancer hepatic primar în Republica Moldova, factorii de risc, precum și măsurile de profilaxie primară, secundară și terțiară;
- Particularitățile epidemiologice ale morbidității prin tuberculoză la etapa contemporană în Republica Moldova, în mediul urban și rural;
- Aspectele epidemiologice și sociale ale infecției HIV/SIDA în Republica Moldova;
- Perfecționat sistemul de gestionare a deșeurilor rezultate din activitățile medicale;
- Morbiditatea reală, particularitățile etiologice și epidemiologice, factorii de risc, antibioticorezistența microbiană în infecțiile nosocomiale de profil neurochirurgical, ortopedo-traumatologic, precum și în instituțiile medicale multiprofil;
- Elaborat conceptul cu privire la supravegherea și controlul infecțiilor nosocomiale în cadrul instituțiilor medico-sanitare din Republica Moldova;
- Elaborată politica și strategia de organizare a controlului infecțiilor în instituțiile medicale;
- Elaborat un complex de măsuri întru optimizarea supravegherii și controlului infecțiilor septico-purulente nosocomiale în staționarele de profil chirurgical;
- Elaborat sistemul computerizat de supraveghere epidemiologică a pacienților cu infecție nosocomială și monitoring al antibioticorezistenței microbiene;
- Elaborat și editat Ghidul de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății Nr.51 din 16.02.2009 „Cu privire la supravegherea și controlul infecțiilor nosocomiale” și recomandat ca material metodic unic și de conduită în prevenirea infecțiilor nosocomiale, implementat în toate instituțiile medicale din țară;
- Studiate 165 de substanțe noi indigene (sintetice și vegetale) la proprietăți antibacteriene și antifungice, din care au fost depistate 43 de substanțe cu proprietăți antibacteriene și antifungice pronunțate;
- Elaborate două preparate antibacteriene noi din materie primă locală (Soluție Izofural – 0,05%, unguent Izofural – 0,1%), înregistrate de către Ministerul Sănătății al RM ca preparate antibacteriene noi.

În baza rezultatelor obținute, au fost publicate 106 articole științifice, obținute 6 brevete de invenție și 37 de certificate de inovator. Rezultatele cercetărilor au fost raportate la 38 de foruri științifice, inclusiv 19 internaționale, și prezentate la 28 de expoziții internaționale de inovații și tehnologii noi (Geneva, Brussels, București, Iași, Cluj-Napoca, Moscova, Sevastopol, Chișinău) în cadrul cărora au fost obținute 42

de medalii, inclusiv 34 de aur, 6 de argint și 2 de bronz și alte diplome de merit.

În 2006, ciclul de lucrări „Optimizarea supravegherii epidemiologice și elaborarea preparatelor antibacteriene” a fost distins cu Premiul Academiei de Științe a Moldovei, iar în 2009, AȘM a acordat nominalizarea „Savantul anului” (V. Prisacari). Tot în 2009, cercetătorului științific coordonator al laboratorului „Infecții intraspitalicești” S. Buraciov i-a fost decernată Medalia de Aur OMPI cu conferirea titlului „Inventator remarcabil”.

Pe parcursul ultimilor 5 ani, în cadrul catedrei Epidemiologie au fost susținute 3 teze de doctor (L. Guțu, E. Leu, V. Lungu), de asemenea, a fost organizată conferința științifică „Optimizarea supravegherii epidemiologice în infecțiile nosocomiale” (2012), precum și 3 seminare științifico-practice, editată o monografie „Epidemiologie de intervenție” (V. Chicu, G. Obreja, V. Prisacari, 2008) și trei manuale: „Epidemiologia în situații excepționale” (Ad. Cotelea, V. Prisacari, 2009), „Epidemiologia în teste”, ediția II (2010), „Epidemiologie generală. Bazele medicinei prin dovezi” (V. Prisacari, 2012).

Activitatea științifică a catedrei Microbiologie, Virusologie și Imunologie a USMF „Nicolae Testemițanu” (șef – acad. V. Rudic), pe parcursul ultimilor 5 ani, a fost îndreptată în mai multe direcții de cercetare: 1) Elaborarea și perfecționarea metodelor rapide de indicare și identificare a microorganismelor în patologia infecțioasă; 2) Studiul spectrului activității antimicrobiene și antifungice a unor substanțe noi sintetizate; 3) Determinarea mecanismelor de apariție a rezistenței microorganismelor la preparatele antimicrobiene; 4) Studiul activității antagoniste a diverselor tulpini de lactobacterii.

În baza cercetărilor efectuate de către colaboratorii catedrei, au fost elaborate microreactive enzimo- și imunoindicatoare, sisteme microtest și mijloace pentru monitorizarea rapidă a patologiei infecțioase și indicarea microorganismelor în diverse obiecte de mediu; testate și determinate 40 de substanțe noi sintetizate, care posedă acțiune antibacteriană *in vitro* și 30 de substanțe noi cu acțiune antibacteriană și antifungică. A fost studiată activitatea antagonistă a tulpinilor de lactobacterii, izolate din diverse produse alimentare de origine vegetală.

Rezultatele cercetărilor științifice au fost totalizate în 5 teze de doctor în științe medicale, în peste 100 de lucrări științifice publicate (monografii, culegeri, elaborări și instrucțiuni metodice, articole etc.), în 24 de brevete de invenție, multiple certificate de inovație.

Colaboratorii catedrei au participat și au prezentat rezultatele cercetărilor științifice la numeroase congrese internaționale și republicane, simpozioane și conferințe științifice, fiind apreciate în cadrul Saloanelor Internaționale de invenții cu 12 medalii de aur, 3 de argint și 2 de bronz.

În cadrul Centrului de Control al bolilor virale al CNSP (șef, dr. hab., prof. Constantin Spînu), care include 4 laboratoare științifico – practice: „Virusologie generală” (șef – dr. Igor Spînu); „Epidemiologia hepatitelor virale” (șef – dr. Vladimir Gurev); „Epidemiologia infecțiilor respiratorii virale” (șef – dr. Petru Scoferța); „Poliomielită și enteroviroze” (șef – dr. Victoria Ghidirim), pe parcursul ultimilor 5 ani au fost obținute următoarele rezultate științifice:

- În premieră, de comun acord cu Institutul de imunologie al AȘM din Moscova (Federația Rusă), a fost demonstrată acțiunea de stimulare sau supresie asupra diferitor clone de limfocite T a unor compuși din grupul glicozidelor steroide;
- De comun acord cu Institutul de poliomielită și encefalite virale „M. P. Ciumacov” al AȘM din Federația Rusă a fost descoperit și patentat un nou marker genetic al virusului poliomieltic care, în dependență de capacitatea de reproducere în culturi celulare, poate fi identificat ca virus polio sălbatic, intermediar sau vaccinal;
- De comun acord cu Institutul de virusologie “D. I. Ivanovski” din Federația Rusă a fost demonstrată, argumentată și brevetată acțiunea antivirală, imunomodulatoare, interferonogenă și antioxidantă a pacovirinei pe modele de patologii infecțioase, etiologic cauzate de virusuri cu genom ARN și ADN, inclusiv în hepatitele virale B, C, D, infecție cu herpes, gripă și HIV;
- Concomitent, a fost evidențiată și brevetată acțiunea interferonogenă a pacovirinei, manifestată prin inducerea preponderentă a interferonului de tip α de leucocite;
- În premieră, împreună cu Institutul de virusologie „D. I. Ivanovski”, au fost demonstrate capacitățile de stimulare reciprocă a virusului herpetic și virusurilor leucozei Raus, circumstanțe importante pentru evidențierea potențialului oncogen al virusului herpetic în condiții *in vitro* și *in vivo*;
- A fost demonstrat faptul că tulpinile de virus gripal, izolate în Republica Moldova de la persoanele bolnave cu diagnostic probabil „Gripă”, realizate de comun acord cu Institutul Național de Microbiologie din Marea Britanie, se încadrează totalmente în arborele genetic global;
- A fost elaborată o metodă originală de pronosticare a morbidității lunare și anuale prin infecții enterovirale în baza unor metode matematice de regresie, care permite pronosticarea până la 88% din totalul cazurilor de infecții enterovirale așteptate;
- Au fost obținute rezultate originale privind morbiditatea prin hepatite virale parenterale B și C la persoanele infectate cu HIV, în dependență de categoriile de risc (localitate, ocupație, sex), determinate și evaluate particularitățile virusologice și statutul imun la aceste categorii de persoane infectate;
- Demonstrată acțiunea benefică a produsului medicamentos „Pacovirina” (antivirală, imunomodulatoare și antioxidantă) în tratamentul complex al bolnavilor cu HVB acută (forme medii și ușoare) și HVC cronică (fază replicativă);
- Studiate particularitățile clinico-epidemiologice, imunologice și virusologice ale tratamentului antiretroviral la gravide infectate cu HIV și la nou-născuții din mame pozitive la HIV. S-a constatat că tratamentul antiretroviral la gravidele cu HIV reduce transmiterea verticală a infecției la nou-născuți de la 42,4% la 1,5%;
- Evaluată longevitatea răspunsului imun post-vaccinal peste 6-8 și 9-11 ani de la aplicarea cursului primar de vaccinare contra hepatitei virale B, demonstrată

persistența memoriei imunologice în absența nivelului protector de anticorpi anti-HBs prin aplicarea dozei Booster de vaccin Hep. B;

- Demonstrată posibilitatea reducerii nivelului de infectare cu virusuri intestinale a lucrătorilor agricoli printr-un procedeu original de expunere consecutivă a apei în bazinele de acumulare cu fitoplancton, care manifestă acțiune de concentrare a virusurilor intestinale.

Rezultatele cercetărilor au fost reflectate în Programul Național de combatere a hepatitei virale B, C, și D pentru anii 2012-2016, aprobat prin Hotărâre de Guvern Nr.90 din 13.02.2012, Planul – cadru intersectorial gradual pentru combaterea efectelor pandemiei cu virusul gripal nou A (H1N1) în Republica Moldova, aprobat prin HG nr.777 din 27.11.2009, în Ordinul MS nr.824 din 31.10.2011 „Cu privire la perfecționarea sistemului de supraveghere la gripă și infecții ale căilor respiratorii în Republica Moldova”, Hotărârea de Guvern nr.134 din 27.02.2012 cu privire la aprobarea Programului Național “Securitatea transfuzională și autoasigurarea țării cu produse sanguine pentru anii 2012-2016, Ordinul MS nr.662 din 28.06.2012 „Cu privire la implementarea vaccinării contra infecției rotavirale a copiilor în Republica Moldova”.

În baza rezultatelor obținute, au fost susținute 14 teze de doctor în medicină, inclusiv 2 teze de doctor habilitat, elaborate și publicate 701 lucrări științifice, inclusiv monografii, ghiduri, manuale – 15, circa 100 de patente, brevete, inovații.

Lucrările realizate în cadrul subdiviziunilor Centrului de Control al Bolilor Virale al CNSP au fost prezentate la numeroase Saloane naționale și internaționale de invenție de la Chișinău, Geneva, Iași, București, Cluj-Napoca, Moscova, Sevastopol, Seul etc. și distinse cu 110 medalii de aur, 37 de argint și 32 de bronz, inclusiv cu Premiul Național pentru rezultate remarcabile în domeniul medicinei.

Centrul Profilaxia Specifică al CNSP (șef, dr. Anatolie Melnic), care include: secția „Epidemiologia bolilor prevenibile prin vaccinări” (șef – dr. Laura Țurcan); laboratorul „Profilaxia specifică” (șef – dr. hab., prof. Victoria Bucov); depozitul Național de vaccinuri și secția de producere și control a mediilor nutritive (șef – Alexandru Lungu); laboratorul de referință în microbiologie (șef – Ala Halacu), monitorizează un șir de boli infecțioase, prevenibile prin vaccinări care, în prezent, reprezintă o problemă de sănătate publică, datorită potențialului epidemic și a evoluției clinice.

În cadrul acestui Centru, pe parcursul ultimilor 5 ani, au fost realizate următoarele obiective:

- Studiate legitățile procesului epidemic în rujeolă, ru-beolă, oreion, difterie, pertuse, în condițiile realizării vaccinărilor sistematice, examinat nivelul de imunitate la infecțiile respective, a păturii imune în mediul populației generale, cât și a reacțiilor postvaccinale;
- Evaluată eficiența sistemului de dirijare a imunizărilor;
- Elaborată strategia și tactica imunoprofilaxiei, planificarea imunizărilor, asigurarea din fondurile centralizate cu preparate imunobiologice, instrumente și utilaje necesare pentru efectuarea imunizărilor; respectării condițiilor lanțului frig și acoperirii vaccinale;

- Realizată supravegherea epidemiologică a difteriei, tusei convulsive și paraptusei, tetanosului, poliomielitei și paraliziiilor acute flasce, rujeolei, rubeolei, parotiditei epidemice, tuberculozei, meningitelor bacteriene (inclusiv provocate de meningococi, *Haemophilus influenza*, pneumococi etc.), scarlatinei, varicelei;
- Acordat ajutorul organizatoric, consultativ-metodic și practic instituțiilor de asistență medicală teritoriale în domeniul de activitate;
- Studiată eficiența programelor de imunizare și a nivelului de imunitate postvaccinală;
- Realizată producerea permanentă și controlul mediilor de cultură pentru necesitățile laboratoarelor din țară;
- Efectuată supravegherea epidemiologică a morbidității prin infecția enterovirală, inclusiv meningita seroasă; elaborat pronosticul cu privire la situația sanitaro-epidemiologică în domeniul de activitate;
- Efectuate studii serologice de laborator în diagnosticul difteriei, tusei convulsive, tetanosului, rujeolei, rubeolei, parotiditei epidemice, hepatitelor virale, determinat nivelul de protecție a populației față de difterie, tetanos, tuse convulsivă, rujeolă, rubeolă, oreion, hepatită virală B;
- Acordată asistența științifico-practică, organizațional-metodică, consultativă laboratoarelor de nivel municipal/raional și regional;
- Evaluat sistemul de management al calității, efectuate investigații de performanță în rețeaua de laboratoare, implicate în diagnosticul hepatitelor virale și infecției HIV/SIDA;
- Realizată colaborarea în cadrul rețelelor regionale și internaționale, proiectelor și inițiativelor relevante pentru fortificarea capacităților naționale și ajustarea lor la standardele internaționale, care includ activități de cercetare și dezvoltare, care stau la baza calității, competenței și dezvoltării activităților de bază ale laboratorului de referință.

Rezultatele științifice au fost reflectate în Programul Național de Imunizări 2011-2015, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.1192 din 23.12.2010; ordinele MS: "Cu privire la vaccinarea contra infecției cu papilomavirusul uman" (Nr.722 din 28.10.2010); "Cu privire la programarea vaccinărilor pentru anul 2011 și organizarea efectuării lor" (Nr.749 din 10.11.2010); "Cu privire la implementarea vaccinului pentavalent DTP-HepB-Hib pentru imunizarea copiilor" (Nr.555 din 04.07.2011); "Cu privire la implementarea revaccinărilor contra rujeolei, rubeolei și oreionului a copiilor cu vârsta de 15 ani" (Nr.744 din 05.10.2011); "Cu privire la implementarea vaccinării contra infecției rotavirale a copiilor în Republica Moldova" (Nr.662 din 28.06.2012); 2 teze de doctor: "Particularitățile procesului epidemic în oreion și perfecționarea supravegherii epidemiologice" (N. Caterinciuc, 2009) și "Experiența lichidării epidemiei de difterie în Republica Moldova și optimizarea supravegherii epidemiologice a infecției difterice" (A. Melnic, 2009); 33 de publicații în diferite reviste de specialitate; ghidul practic „Imunizările în activitatea me-

dicului de familie" (Chișinău, 2012), care azi este implementat cu succes în practica medicală, dar și ca material didactic în instruirea viitorilor medici.

În Centrul de Epidemiologie a bolilor extrem de contagioase și securitate biologică al CNSP (șef Vasile Sohoțchi), care include secția „Epidemiologia bolilor extrem de contagioase și securitate biologică” și laboratorul științifico – practic „Microbiologia holerei, BDA și zooantroponozelor” (șef, dr. Radu Cojocar), precum și secția de monitorizare a alerțelor de sănătate publică, au avut loc următoarele activități științifice:

- De comun acord cu Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova (Federația Rusă), pentru prima dată în Republica Moldova, a fost identificată o specie nouă de țânțar hematofag – *Uranotaenia unguiculata*, care se atestă ca vector activ în transmiterea agentului cauzal al infecției cu virusul West Nile;
- A fost elaborat și brevetat un procedeu original de diagnosticare a infecțiilor cauzate de enterobacterii producătoare de beta-lactamaze. Esența invenției constă în efectuarea screeningului prin metoda multiplex a reacției de polimerizare în lanț cu utilizarea tulpinilor de referință *E. coli*;
- De comun acord cu Centrul virusologic și biotehnologic „Vector” din Federația Rusă, prin metode imunoenzimatică (ELISA) și de polimerizare în lanț (PCR) au fost identificați agenții cauzali ai encefalitei acariene, ai infecției cu virusul West Nile, borreliozei Lyme, ehrlichiozei, babeziozei, anaplasmozei și bartonelozei în populațiile de căpușe *Ixodes*, colectate în diferite zone ale Republicii Moldova;
- În colaborare cu partenerii NATO, Forumul Trilateral Civil Militar (Statele Unite – România – Moldova), au fost realizate exerciții de simulare și răspuns integrat în cazul apariției evenimentelor de sănătate publică cauzate de agenți biologici;
- În premieră, în rezultatul unui studiu multicentric cu participarea instituțiilor de profil din Republica Moldova, România, Bulgaria, Grecia și Turcia, prin tehnici de PCR multiplex, au fost identificate la *E. coli* gene de tipul CTX-M (betalactamaze), responsabile de dezvoltarea rezistenței la antibiotice;
- Prin aplicarea tehnicilor de genotipare, realizate în cadrul studiului multicentric (Ucraina, Tadjikistan, Georgia, Armenia, Republica Moldova, Republica Azeră și Republica Belarus) a fost evidențiată frecvența și ponderea genotipurilor de rotavirusuri circulante în teritoriile nominalizate. Pentru Republica Moldova, predominant s-a dovedit a fi genotipul G9P (49%). În baza acestui studiu, a fost argumentată necesitatea includerii vaccinării rotavirale în calendarul Programului Național de Imunizări (începând cu septembrie 2012);
- În baza metodelor biologice, ecologice și microbiologice, în scopul monitorizării situației epizootologice în unele zooantroponoze, au fost elaborate pronosticuri privind persistența agenților cauzali ai tularemiei, febrei-Q, leptospirozei, borreliozei Lyme, encefalitei acariene,

virusului West Nile și Crimeea Congo în comunitățile de vectori în focarele naturale și antropurgice;

- În cadrul proiectului de cercetare „Perfecționarea supravegherii epidemiologice a maladiilor infecțioase cu transmitere prin vectori” au fost determinate 5 specii de ixodide: *Ixodes ricinus*, *Haemaphysalis punctata*, *H. inermis*, *Dermacentor reticulatus* și *D. marginatus*, reprezentând o semnificație epidemiologică majoră pentru sănătatea publică; au fost identificate 10 specii de țânțari hematofagi: *Anopheles maculipennis complex*, *An. hyrcanus*, *Culex modestus*, *Cx. territans*, *Cx. pipiens*, *Aedes cantans*, *Aedes vexans*, *Uranotaenia unguiculata*, *Coquillettidia (Mansonia) richiardii* și *Culiseta sp.*, aparținând sistematic la 6 genuri. Speciile *Cx. pipiens*, *C. modestus* și *Coquillettidia richiardii* sunt atestate ca vectori principali în transmiterea infecției cu virusul West Nile;
- A fost elaborat un algoritm de monitorizare a IN în instituțiile medicale de profil obstetrical, precum și standardele de control și indicatorii de evaluare.
- Rezultatele obținute și-au găsit reflectare în: Hotărârile Medicului șef sanitar de stat al Republicii Moldova cu privire la aprobarea indicațiilor metodice „Diagnosticul microbiologic al infecțiilor intestinale” (Nr.7 din 24.08.2012); „Determinarea sensibilității agenților bacterieni la preparatele antimicrobiene prin metoda difuzimetrică” (Nr.8 din 24.08.2012); „Colectarea, evidența și pronosticarea numărului mamiferelor mici în anumite teritorii” (Nr.9 din 12.10.2012); Ordinul MS Nr.938 din 25.09.2012 „Cu privire la organizarea atelierului intersectorial privind legislația națională în domeniul sănătății publice și gradul de aliniere la cadrul legal al Uniunii Europene”; Ordinul CNSP Nr.73 din 10.07.2012 „Cu privire la fortificarea capacităților sistemului național de supraveghere și răspuns la maladiile transmisibile cu potențial epidemic și evenimentelor de sănătate publică”; 4 ghiduri practice, 125 de lucrări științifice, inclusiv 3 monografii, 2 manuale, 1 standard, 3 indicații metodice, brevete și inovații. Elaborările obținute în cadrul Centrului Epidemiologia bolilor extrem de contagioase și securitate biologică au fost prezentate la Saloanele naționale și internaționale de invenție de la Chișinău, Iași și Cluj-Napoca, unde au fost menționate cu 2 medalii de aur.

În plan științific de perspectivă apropiată, Societatea Științifică a Epidemiologilor și Microbiologilor trebuie să-și mobilizeze eforturile la rezolvarea unor probleme prioritare pentru eficientizarea sistemului de supraveghere și control în Sănătatea Publică, cum ar fi:

- Studiarea epidemiologiei maladiilor neinfecțioase, cu implementarea unui sistem de supraveghere și control, adecvat celui de supraveghere în maladiile infecțioase;
- Studiarea factorilor de risc în maladiile infecțioase și neinfecțioase, cu promovarea profilaxiei primare;
- Implementarea tot mai pe larg a studiilor de tip “screening”, cu promovarea profilaxiei secundare;

- Amplificarea supravegherii epidemiologice și controlului în pneumonii;
- Problema actuală rămâne a fi vaccinarea populației. De rând cu acțiunile de menținere a nivelului înalt de cuprindere cu vaccinări în cadrul calendarului național de vaccinări, tot mai actuale devin acțiunile de cercetare și implementare a imunoprofilaxiei calitative, în corespundere cu indicatorii de calitate la nivel de individ;
- Prioritatea epidemiologiei de azi o constituie perfecționarea sistemului de supraveghere și control în infecțiile asociate cu acordarea asistenței medicale (infecțiilor nosocomiale) la toate nivelurile, în special, în elaborarea unei strategii și tacticilor de utilizare rațională a antibioticelor și dezinfectantelor în baza studiilor sensibilității/rezistenței microbiene la aceste preparate. Sub acest aspect, o problemă care se cere rezolvată, rămâne a fi elaborarea unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor rezultate din activitățile medicale;
- Perfecționarea sistemului de înregistrare, evidență și analiză computerizată a informației epidemiologice;
- Lipsesc cu desăvârșire studiile econometrice ale activității epidemiologice. Studiile „cheltuieli – profit” trebuie să devină nu mai puțin decât obișnuite în activitatea epidemiologică;
- Devin tot mai actuale și studiile de determinare a evoluției infecțiilor emergente, cât și ponderii reale a maladiilor infecțioase în patologia umană;
- Studiarea faunei Republicii Moldova, având ca obiectiv prezența surselor și vectorilor hematofagi ca rezervor al agenților cauzali în maladiile infecțioase cu focalitate naturală, inclusiv emergente;
- Tot mai actuale devin studiile în promovarea sănătății. Azi populația este chiar dezorientată din cauza informației contradictorii apărută în mass-media;
- Și, nu în ultimul rând, o problemă actuală este instruirea cadrelor. Actualmente, a devenit absolut necesară includerea în procesul de instruire a cadrelor medicale pentru serviciul de sănătate publică a următoarelor module: metodologia cercetărilor epidemiologice, epidemiologia maladiilor non-transmisibile, epidemiologia infecțiilor nosocomiale, epidemiologia clinică.

References

1. Prisacari V. De la ancheta focarului la supravegherea epidemiologică a sănătății publice. Actualități în Medicina Preventivă [From the epidemiological outbreak to the investigation of public health. News in Preventive Medicine]. Chișinău, 1998;13-17.
2. Legea Privind supravegherea de stat a sănătății publice nr.10-XVI din 03.02.2009 [Law on state supervision of public health, № 10-XVI of 03.02.2009]. *Monitorul oficial*. 2009;67/183 din 03.04.2009.
3. Hotărârea Guvernului № 384 din 12.05.2010 “Cu privire la Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice” [Government Decision № 384 of 12.05.2010 „On State Service for Public Health Surveillance”. *Monitorul Oficial*. 2010;78-80.
4. Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 301 din 25.03.2013 „Cu privire la organizarea Congresului specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova” [Order of the Ministry of Health of the Republic of Moldova № 301 of 25.03.2013 “On the organization of the congress of the specialists in the field of public health and health management in Moldova”].